

EESTI LINNADE ja VALDADE LIIDU TEGEVUSSUUNAD 2018 – 2021

Eesti Linnade ja Valdade Liit (edaspidi liit) lähtub oma tegevuses Euroopa kohaliku omavalitsuse hartas ja Eesti Vabariigi põhiseaduses sätestatud kohaliku omavalitsuse euroopalikest väärtustest. Liidu liikmete ühine eesmärk on kohaliku omavalitsuse osakaalu, otsustusõiguse ja vastutuse suurendamine ühiskonnaelu juhtimisel ja korraldamisel.

“Eesti Linnade ja Valdade Liidu tegevussuunad aastateks 2018-2021” on liidu põhikirja mõttest ja liikmete põhihuvide täitmise eesmärgist lähtuv raamdokument, mis on kinnitatud liidu üldkoosoleku poolt, pidades silmas ajaperioodi kuni järgmiste kohalike omavalitsuste volikogude valimisteni.

Tegevussuunad on aluseks liidu iga-aastaste tegevuskavade koostamisele, sh üksikasjalike ettepanekute esitamisele riigi eelarvestrateegia ning teiste oluliste arengudokumentide koostamise ja tulevaste eelarvete läbirääkimise protsessis.

MISSIOON

Eesti Linnade ja Valdade Liidu missiooniks on kohalike omavalitsuste arengu toetamine ja nende ühishuvide kaitsmine, liikmete üleriigilise ühistegevuse edendamine, toetamine ja korraldamine ning liikmetele seadusega pandud ülesannete paremaks täitmiseks võimaluste loomine.

VISIOON

Eesti Linnade ja Valdade Liit, kui linnasid ja valdasid ühendav üleriigiline kohalike omavalitsuste ühishuve esindav ja kaitsev organisatsioon, on konstruktiivne, tasakaalustatud ja tugev koostööpartner põhiseaduslikele institutsioonidele, valitsusasutustele, kolmandale sektorile ja teistele organisatsioonidele.

EESMÄRGID

Omavalitsussüsteemi arengu osas:

- kohalike omavalitsuste ühishuvide teadvustamine, esindamine ja kaitsmine lähtudes Euroopa kohaliku omavalitsuse harta väärtustest ja põhimõtetest ning Eesti Vabariigi põhiseadusest;
- omavalitsusliku haldussüsteemi arengule kaasaaitamine demokraatia ja võimu detsentraliseerimise põhimõtete alusel;
- liikmete üleriigilise ühistegevuse kaudu kohaliku omavalitsuse üldisele jätkusuutlikule arengule kaasaaitamine;
- liikmetevahelise üleriigilise koostöö edendamine ja ühisprojektide koordineerimine.

Omavalitsuste ülesannete osas:

- kohalikele omavalitsustele stabiilse ja seadustele põhineva tulubaasi kindlustamise ning kohaliku omavalitsuse finantsautonoomia tegeliku tagamise eest seismine;
- liikmetele seadusega ettenähtud ülesannete paremaks täitmiseks võimaluste loomine;
- omavalitsusametnike ja töötajate nõustamine ning nende teadmiste ja ametioskuste täiendamine;

- uuringute - ja arendusalase tegevuse edendamine.

Rahvusvahelise koostöö osas:

- kohalike omavalitsuste ühishuvide esindamine suhetes rahvusvaheliste organisatsioonidega;
- väliskoostöö ja sõprussidemete arendamine.

TEGEVUSED

I Omavalitsuspoliitika

Liikmete ühishuvi on kohaliku omavalitsuse osakaalu, otsustusõiguse ja vastutuse suurendamine ühiskonnaelu juhtimisel ja korraldamisel, kohalike omavalitsuste poolt osutatavate avalike teenuste kättesaadavuse parandamine ja kvaliteedi tõstmine.

Selleks:

1. Taotleda omavalitsuspoliitika põhimõtete ja suundade avamist erakondade programmides ja valimisplatvormides ning koalitsioonilepingus.
2. Taotleda omavalitsuspoliitika põhimõtete ja suundade avamist riigi strateegia-dokumentides ja tegevuskavades.
3. Toetada maakonnalinnade ja teiste tõmbekeskuste aktiivset kujundamist paikkonna arengumootoriks, mis toetab elu jätkusuutlikkust maal alternatiivina ühe või kahe keskusega Eestile.
4. Toetada elu jätkusuutlikkust maapiirkondades, aidates kaasa maaelu arenguprogrammide realiseerimisele, sealhulgas koostöös LEADER gruppide ja külaliikumisega KODUKANT.
5. Jälgida, et reformide kavandamisel ja läbiviimisel kohalike omavalitsusi puudutavates valdkondades oleks Riigikogu ja Vabariigi Valitsuse poolt järgitud Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõtteid, mille kohaselt kohalike võimuorganitega konsulteeritakse õigeaegselt ja sobival viisil kõigi neid otseselt puudutavate küsimuste planeerimise ja otsustamise osas niipalju kui võimalik.
6. Jätkata Linnade ja Valdade Päevade traditsiooni, korraldada koostöös partneritega omavalitsuste ametnike ja töötajate teadmiste ja oskuste täiendamist ning parimate praktikate tutvustamist.
7. Arendada teabevahetust ja koostööd erialaliitude, ühingute ja seltsidega nii Eestis kui mujal, eesmärgiga parendada oskusi ja võimalusi elukeskkonna kujundamisel ning avalike teenuste osutamisel.

II Kohalike omavalitsuste finantsautonoomia tagamine

Omavalitsuste rahalised vahendid peavad olema vastavuses nende poolt täidetavate ülesannetega.

Saavutada koostöös sotsiaalsete partneritega, keskvalitsusega, ülikoolide, nii äri- kui avaliku sektori organisatsioonide ja ühingutega riigi majanduspoliitika raames kohalikele omavalitsustele piisavate rahaliste vahendite eraldamine, mida nad võivad oma volituste piires vabalt kasutada.

Selleks:

1. Leida keskvalitsusega konsensus põhimõttelistes arengusuundades ning saavutada kokkulepped, mis võimaldavad:

- 1.1 kohalike omavalitsuste tulubaasi taastamist ja tugevdamist kohaliku elu paremaks korraldamiseks ja arenguks;

- 1.2 kohalike omavalitsuste finantsautonoomia tugevdamist, sealhulgas kohalike maksude kehtestamise õiguse laiendamist, riiklikest ettevõtlusmaksudest osa suunamist kohalikesse eelarvetesse, üksikisiku tulumaksu ning maamaksu kujundamist tegelikeks kohalikeks maksudeks;
- 1.3 muuta kohalike teede rahastamise arvestust selliseks, et see vastaks tegelikele vajadustele ja ühtlustuks riigiteede rahastamisega põhimõtetega;

2. Eelarveläbirääkimiste osas:

- 2.1. osaleda sarnaselt ministriumidega võrdväärse partnerina eelarveläbirääkimistel Valitsuskomisjoniga eesmärgiga tagada omavalitsusüksustele seadustega pandud ülesannete täitmiseks vajalik ning õiguslike regulatsioonide alusel kujunev piisav tulubaas;
- 2.2. taotleda, et riigi eelarvestrateegias kajastatakse kohalike omavalitsuste tulubaasiga seonduv informatsioon ja tuuakse välja ministriumide haldusalade raames riigieelarvest kohalikele eelarvetele suunatavate vahendite mahud, tagamaks omavalitsustele eelarvete keskpikal planeerimisel täiendav stabiilsus ja läbipaistvus;
- 2.3. taotleda, et keskpikal planeerimisel oleks arvestatud globaliseerumise, ökoloogilise tasakaalu säilitamise osalemise vajaduse, rahvastiku vananemise ja muude üldise mõjuga trendidega;
- 2.4. taotleda eelarveläbirääkimisi asjaomaste ministrite osalemisel ja üleriigilisele omavalitsusliidule ministriumidega võrdväärset kaasatust riigieelarve eelnõu koostamise protsessi;
- 2.5. lähtuda põhimõttest, et riigi poolt funktsioonide üleandmisel omavalitsusüksustele peavad omavalitsusüksuste tulubaasi üleantavad vahendid olema kooskõlas ülesannete täitmiseks tegelikult vajalike vahenditega, ning nõuda, et Vabariigi Valituse poolt ettevalmistatud õigusaktide eelnõud, millega omavalitsustele antakse uusi ülesandeid, peavad sisaldama nende ülesannete täitmise maksumuse analüüsi ning omavalitsustele vastavate summade eraldamise omavalitsusliiduga kooskõlastatud kavandamist nende õigusaktide jõustumisel;
- 2.6. hoida kontrolli all läbirääkimistel saavutatud kokkulepete täitmine.

III Kohalike omavalitsuste õiguslik kaitse

Kohalike omavalitsuste õiguslikul kaitsel on vajalik tagada kohalike omavalitsuste järjepidev osaluse võimalus riigi õigusloomes, mille protsessis lähtutaks Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõttest ja väärtusest ning Eesti Vabariigi põhiseadusest.

Selleks:

1. Jätkata õigusloome valdkonnas EIS-i vahendusel kohalike omavalitsuste huvide õiguslikku kaitset.
2. Osaleda jätkuvalt kohaliku omavalitsuse tegevust või kohalikku elu reguleerivate olulisemate õigusaktide eelnõude kontseptsioonide aruteludel, taotledes vajadusel liidu esindajate kaasamist töörühmadesse.
3. Nõuda valitsusasutustelt õigusaktide eelnõude koostamise meetodikast kinnipidamist, esmajärjekorras eelnõude mõjude analüüsi teostamist (sotsiaalsed tagajärjed ning mõjud eelarvetele, regionaalarengule ja töökorraldusele).
4. Jälgida õigusloomes Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõtetest kinnipidamist ja rikkumiste korral juhtida ministriumide tähelepanu probleemidele, pöördudes vajadusel Vabariigi Valitsuse, teiste põhiseaduslike ja Euroopa institutsioonide poole õigusliku kaitse tagamiseks.

5. Jätkata aktiivset koostööd Riigikoguga, eesmärgiga jõuda kokkuleppele kohaliku omavalitsuse arengusuundade põhimõtetelises küsimustes.

IV Rahvusvaheline koostöö

Liikmete ühishuvi on kohalike omavalitsuste osalus ja huvide esindatus Euroopa Liidu ja Euroopa Nõukogu institutsioonides ning koostöö teiste riikide kohalike omavalitsuste organisatsioonidega.

Selleks:

1. Osaleda ning esindada liikmete ühishuve Euroopa Liidu Regioonide Komitee (CdR), Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressi (CLRAE) ning Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu (CEMR) juhtorganites, komiteedes, komisjonides ja töögruppides.
2. Osaleda Läänemere Riikide Sub-regioonide koostöö organisatsiooni (BSSSC) ja Läänemere Linnade Liidu (UBC) töös.
3. Esindada liikmete ühishuve Ühinenud Linnade ja Kohalike Omavalitsuste Organisatsiooni (UCLG) töös.
4. Jätkata Euroopa Liidu suunalist Liidu Brüsseli esinduse kaudu ja taotleda selleks riigipoolse finantsosaluse jätkamist.
5. Teha koostööd ja vahendada informatsiooni vastavate institutsioonidega Euroopa Liidu naabruspoliitika elluviimisel.
6. Jätkata osalemist Läänemere strateegia rakendusprotsessis.
7. Teha koostööd teiste riikide üleriigiliste omavalitsusliitudega ja Hiina Rahvavabariigi Välismaaga Sidemete Arendamise Ühinguga (CPAFFC).
8. Osaleda Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi programmides, eelkõige Moldovas, Ukrainas, Gruusias, Valgevenes.

V IKT arendamine, kohalike omavalitsuste informeerituse tagamine, liidu tegevuse tutvustamine

Liidul on selge kommunikatsioonistrateegia, mis sisaldab ka sotsiaalmeedia kasutamise strateegiat (FB, jt). Liit arendab edasi oma büroo IT võimekust, abistamaks liikmeid IKT süsteemide korrastamisel ja arendamisel, tagamaks liikmetele paremaid võimalusi osaleda koosolekutel ja ühisüritustel. Kohalike omavalitsuste informeerituse tagamisel ja liidu tegevuse tutvustamisel on oluline hoida liidu vahendatav informatsioon operatiivne ja lihtsalt kättesaadav.

Selleks:

1. Tagada liidu liikmetele vajaliku informatsiooni operatiivne kättesaadavus ja teave liidu juhatuse ning volikogu koosolekutel arutatavatest küsimustest.
2. Tagada jätkuvalt liidu juhatuse ja volikogu koosolekute avatus liidu liikmete esindajatele.
3. Arendada võrgustikutööd omavalitsusjuhtide ja spetsialistidega valdkonnaspetsiifiliste seisukohtade koondamiseks ja ühiste seisukohtade kujundamiseks.
4. Informeerida avalikkust liidu taotlustest, seisukohtadest ja tegevusest.
5. Tagada järjepidev meediasuhtlus liidu üldiste eesmärkide teavitamisel.
6. Arendada edasi KOV IKT kompetentsikeskust ja taotleda RM-ilt ning MKM-ilt jätkuvat partnerlust rahastamisel.
7. Korraldada koostöös partneritega teabepäevi ja ühisprojekte kohalike omavalitsuste ametnike ja poliitikute teadmiste ja informeerituse tõstmiseks ning heade praktikate tutvustamiseks.

***